

Verslag klankbordgroep

Aan Van	Klankbordgroep 't Bovenwater	
Datum	25 november 2019	
Kenmerk	M19-09422	
Onderwerp	Verslag bijeenkomst 11 november 2019	
Kopie aan	W. Buth	

Aanwezig: Aanwezig: Hokken, Bausch, Bouwhuis, Heijnis, Bremer, Pouw, Van Dam, Kuik (heeft Lechner opgevolgd als secretaris van wv Bovenwater), Hofstra, Hamer, Buth, Schulpen.

Afwezig: De Jong, Hosper

1. Welkom

In de uitnodiging was een onvolledige reactie meegestuurd op de vragen van de klankbordgroep. Door andere prioriteiten zijn we niet toegekomen aan de beantwoording. Binnen 2 weken worden verslag en de beantwoording verzonden. Zie bijlage 1.

2. Evaluatie seizoen 2019, (benoemen waterkwaliteit)

In 2019 werd 2x zoveel Markermeerwater ingelaten t.o.v. 2017. Dit kwam door de droge zomers van 2018 en 2019, door een storing van de hevel en door een storing van de stuw.

Waterkwaliteit

- Er waren 76 dagen met een zwemwaarschuwing door blauwalgen. Dat is nagenoeg het gehele zwemseizoen.
- Het doorzicht was beter dan in 2018.
- De trend is dat de concentratie toxische blauwalgen daalt.
- Het recreatiestrand aan de noordzijde van de plas is geen officiële zwemplaats. Hierom wordt daar niet gemeten.
- De heer Bausch stelt voor om kringmonitoring te introduceren, waarbij meerdere bewoners melden waar drijfslagen liggen. De heer Hokken geeft aan dat het waterschap geen noodzaak ziet om detailinformatie in te zamelen, omdat de beschikbare informatie voldoende inzicht geeft.
- Visstand is voor de KRW dit jaar in beeld gebracht. Martijn (waterschap ZZ) deelt de data als deze binnenkomt.

Hamer: OFGV adviseert de provincie over het zwemwater en de veiligheid op stranden. De zwemwaterrichtlijn zegt weinig over het beëindigen van het zwemwater. Als wordt nagedacht over maatregelen dan kan de zwemwaterfunctie worden toegekend. www.zwemwater.nl staat actuele info. Vaak staat niets op het bord op het strand.

Maatregel natuurzwemvijver

De maatregel natuurzwemvijver is niet door de gemeente verworpen, maar de gemeente staat voor een enorme bezuinigingsopgave. Het waterschap staat neutraal tegenover deze maatregel, omdat het niet bijdraagt aan de doelstelling van de KRW.

De provincie stelt een notitie op m.b.t. de zwemwaterfunctie, waarin wordt ingegaan op de maatregel van een natuurzwemvijver. De heer Bremer zal de optie van een natuurzwemvijver meenemen in zijn gesprekken over Lelystad Zuiderpoort. Indien er externe middelen beschikbaar komen dan zou de maatregel bespreekbaar kunnen worden. Intern bespreken Wim en Pâivi (gemeente) deze mogelijke optie met betrokken projectmanager, deze afspraak staat half december ingepland.

waterplanten

Het leek erop dat een ander soort fonteinkruid groeide in 2019. Dit blijkt niet zo te zijn. De iele verschijningsvorm komt door de verhoogde concentratie aan bicarbonaat (mededeling de heer Hokken). De soorten in het Bovenwater hebben veel bicarbonaat nodig. Deze iele planten waren lastig te maaien. Planten werden losgetrokken in plaats van gesneden. Ook blijven deze planten lastig voor motorboten (rescue). De afspraak is dat de gemeente criteria aangeeft o.b.v. waarvan zij besluit te gaan maaien. Begin april neemt Wim het waterschap en de zeilschool hierin mee en gaan zij gezamenlijk met de maaiboot een ronde varen op 't Bovenwater. Deze criteria, rollen en afspraken worden t.z.t. toegevoegd als bijlage aan het Maaiplan 2020.

3. Afstemming KRW (provincie, waterschap en gemeente)

Het gebiedsproces van de herijking van de tweede tranche van de Kaderrichtlijn Water (KRW) is gestart. Uitgangspunt voor de plas was in 2009 dat de plas een helder systeem zou worden. In 2019 blijkt dit niet haalbaar te zijn. Voor de 3de (laatste planperiode 2021-2027) gaat het waterschap in gesprek met provincie en gemeente. Als maatregelen worden genomen, moeten deze zijn uitgevoerd voor 2017.

In de haalbaarheidsstudie Bovenwater is de haalbaarheid van maatregelen onderzocht. De maatregelen baggeren en grootschalig verdiepen kunnen geschikt zijn om de waterkwaliteitsdoelen te halen. Gezien de impact is grootschalig verdiepen onrealistisch. Daarom wil het waterschap in gesprek gaan over baggeren. Daartoe wordt aan de bestuurders voorgelegd om een studie te verrichten naar verwerkingslocaties en kosten van baggeren. Dit bestuurlijk overleg vindt plaats in januari 2020. De klankbordgroep wordt geïnformeerd over de uitkomsten van dit overleg en het vervolg proces.

Hiernaast wil het waterschap adviseren om de doelstelling aan te passen van de KRW. Een heldere plas lijkt namelijk niet haalbaar. Dit heeft mogelijk consequenties voor de zwemwaterfunctie.

4. Rol klankbordgroep

Welke rol ziet de klankbordgroep voor zichzelf?

De klankbordgroep wil een rol blijven houden bij de voorbereiding van besluitvorming. Ook wil de klankbordgroep kennis nemen over het vervolgonderzoek naar baggeren. Als het waterschap besluit tot dit onderzoek dan wil het waterschap uiteraard de uitkomsten delen. De gemeente zegt toe de klankbordgroep beter te informeren over processen, voorbereiding en besluitvormingsprocessen die spelen.

5. Taken 2020

- Voor vissen loopt het traject met de HVLD. Onderzocht wordt hoe de overlast door nacht vissers kan worden tegengegaan.
- Het waterschap en de gemeente gaan bestuurlijk in overleg over maatregel baggeren.
- Waterschap (Hokken) en gemeente (Buth) gaan gezamenlijk de plas op om gevoel te krijgen waar moet worden gemaaid. Van Dam en Bausch sluiten aan bij deze ronde. Van Dam geeft aan wanneer maaien ongeveer nodig zal zijn. De gemeente spreekt met de aannemer over het maaien en het inzamelen van maaisel.

- Eind seizoen vindt evaluatie plaats. De klankbordgroep komt in oktober bij elkaar om de stand van zaken te bespreken.
- Informeren over de memo voor een mogelijke natuurzwemvijver van de provincie.
- Het waterschap (Hokken) deelt data over KRW-vissen met de klankbordgroep.
- Concept-maaiplan dec/jan naar klankbordgroep.
- Bestuurlijk overleg ws/gem. terugkoppeling ca. eind januari/ begin februari 2020.

6. Afronding

Losse openstaande acties

- Hokken vergelijkt doorzichtmetingen haventje met doorzichtmetingen Hosper en Hofstra.
- Aanpassen messen op de planten? => check bij aannemer (Buth)
- OFGV is geïnteresseerd in het aantal zwemmers op het strand. Pouw meldt ca. 700 strandgasten/dag op mooie dagen.

Bijlage 1: Beantwoording vragen klankbordgroep.

Geachte leden van de klankbordgroep,

In het voorjaar hebben wij uw advies m.b.t. rapport Haalbaarheidsstudie maatregelen 't Bovenwater ontvangen. Wij danken u voor uw inspanningen en uw enthousiasme voor 't Bovenwater.

Overwegingen

Voordat wij uw vragen inhoudelijk beantwoorden willen wij u in het volgende meenemen, zodat u onze reactie iets beter kunt plaatsen. De haalbaarheidsstudie heeft voor ons inzicht gegeven in de technische uitvoerbaarheid van de onderzochte maatregelen. Voor de financiële uitvoerbaarheid is de situatie complex, omdat we als gemeente de komende jaren voor een grote bezuinigingsopgave staan. Onze inschatting hierin is dat het zeer lastig wordt om mogelijke financiering van dergelijke investeringen rond te krijgen.

In het voorjaar 2019 heeft het College besloten de huidige wijze van beheer voort te zetten, zolang de waterkwaliteit niet verslechterd. De waterkwaliteitsdata van 2019 geven een diffuus beeld: blauwalgen een verslechtering, doorzicht een verbetering. Verdere monitoring o.b.v. KRW is nodig om verdere conclusies te verbinden aan de waterkwaliteit. Zolang nog geen conclusies zijn getrokken wordt het huidig beheer gecontinueerd.

Zoals tijdens de bijeenkomst is aangegeven start de KRW herijking, is ambtelijk afgestemd tussen provincie, waterschap en gemeente over maatregelen die mogelijk een positieve invloed hebben op het behalen van de KRW-doelen. Op basis van de haalbaarheidsstudie is de maatregel verdiepen afgefallen, werkt de maatregelen waterinlaten vanuit Markermeer negatief en blijft de maatregel baggeren als te onderzoeken optie over.

In dit licht van vindt begin 2020 bestuurlijke afstemming plaats tussen waterschap en gemeente. Indien besloten, start een baggerstudie door het waterschap. Hierbij wordt gekeken naar verwerkingslocaties en mogelijke kosten.

Bijlage i: Inhoudelijke aanvullingen reactie op het advies

1. De recente waterkwaliteitsverbetering is aanleiding nu geen van de maatregelen in uitvoering te nemen.
De verklaringen voor de opvallende kwaliteitsverbetering in 2017 en vooral 2018 zijn min of meer speculatief; het is niet duidelijk welke oorzaken er zijn en zeker niet of de verbeteringen blijvend zullen zijn. Het extreem warme weer van voorjaar 2017 en zomer 2018 kan een belangrijke factor zijn geweest. Gezien de grote impact van alle realistische maatregelen en de bijbehorende kosten is het echter voorbarig nu tot verdere actie te willen komen dan voortzetten van het beheer van de laatste jaren.
De gemeente heeft besloten om het huidig beheer te continueren. In het gebiedsproces rondom de KRW vindt monitoring plaats en wordt de klankbordgroep vooraf meegenomen.

2. Het rapport en de ervaringen tot nu toe rechtvaardigen niet er van uit te kunnen gaan dat de huidige situatie goed blijft en dus maatregelen overbodig zouden zijn.
De analyse over de oorzaken van de jarenlange problemen met de waterkwaliteit in het rapport is reden er voorlopig van uit te gaan dat toch oorzaken van die problemen moeten worden weggenomen.
Zie reactie onder punt 1.

3. De uitwerking van de maatregelen baggeren, verdiepen en natuurzwemvijver is voldoende om ze in beginsel technisch goed uitvoerbaar te achten.
De gestelde onderzoeksvragen bij de drie maatregelen en de effecten er van zijn zo dat de maatregelen de beoogde verbeteringen ondersteunen.
De optie natuurzwemvijver wordt in december onder de aandacht gebracht bij de projectmanager Zuiderpoort. Overleg is ingepland.

4. De onderbouwing en begroting alsmede de te verwachten effecten van de voorgestelde maatregelen tonen wel nog leemtes die gevuld moeten worden, waarvoor nu tijd beschikbaar is. De opgenomen bedragen zijn bruto bedragen. In acht genomen moet worden dat de netto bedragen lager zullen uitkomen door o.a. baten uit hergebruik en nuttige toepassing elders en het wegvallen van het jaarlijkse maaien.
Bij de uitwerking van de maatregelen zijn nog behoorlijk wat veronderstellingen, aannames gedaan en keuzes gemaakt. Verdere uitwerking daarvan kan leiden tot verbetering van de onderbouwing en mogelijk aanmerkelijke verlaging van de begrote kosten (zie bij overige suggesties).
De haalbaarheidsstudie gaf voldoende inzicht in de maatregelen. Toen gaf de waterkwaliteit geen aanleiding. Nu na seizoen 2019 wordt de mogelijke maatregel baggeren meegenomen in het gebiedsproces rondom herijking KRW.

5. De maatregel Winterverversing met Markermeerwater verdient dit jaar een praktijkproef op laboratoriumschaal of in een klein afgesloten deel van de plas.
Gezien de eenvoud van de maatregel, de goede resultaten elders (in het Veluwemeer door RWS) en de relatief lage kosten, is meer duidelijkheid wenselijk over de effecten van de doorspoelmaatregel. Een praktijkproef op kleine schaal kan daar een grote bijdrage aan leveren. Dat onderzoek kan óf plaatsvinden in een laboratoriumopstelling, óf in een zo klein mogelijk afgescheiden deel in de plas, zó dat verantwoorde resultaten en/of effecten verkregen kunnen worden. Het bovenstaande is te motiveren vanuit de in het rapport gestelde onzekerheid over de oorzaak van de vastgestelde nalevering van fosforverbindingen. Dat de aangehaalde

experts menen dat deze maatregel minder relevant tot zelfs schadelijk zal zijn moet ons inziens nader onderbouwd worden met ervaringen elders en onderzoek waaruit de opvattingen van de experts verklaard kunnen worden (het enige genoemde onderzoek, dat in de randmeren, wijst kennelijk uit dat er daar wel positieve resultaten te boeken zijn). Als blijkt dat dergelijke onderbouwing niet slaagt, dan is bovengenoemd onderzoek noodzakelijk.

Op basis van de haalbaarheidsstudie en advies van het waterschap wordt een praktijkproef niet overwogen.

6. Het huidige maaibeleid en de financiering daarvan moet met voortvarendheid voortgezet worden; zekerstelling de komende jaren van voldoende budget voor ook zo nodig meer maaien dan in 2018 is nodig.

Mocht in volgende jaren het beeld van voor 2017 terugkeren, dan is maaien -zoveel als nodig- onvermijdbaar. Laten we ons niet rijk rekenen door de goede ervaringen van 2018. Ter vergadering is toegezegd door de gemeentevertegenwoordigers dat daarvoor zo nodig budget beschikbaar zal zijn.

College heeft besloten om het huidig beheer te continueren.

7. Een visie over het beheer en onderhoud op de lange termijn is wenselijk. Die visie gaat dan uit van behoud en verbetering van de huidige functies en kwaliteiten. *De langzaam toenemende hoeveelheid slib, de mobiliteit daarvan en de gevolgen voor de kwaliteit en de functionaliteit van de plas maken een visie op de lange termijn nodig. Wellicht wordt dan duidelijk dat baggeren op termijn onvermijdelijk is of dat de maatregel verdiepen aan de problemen het hoofd kan bieden.*

Een visie voor de langere termijn is een proces dat kan worden meegenomen bij evaluatie van het beheerplan, volgens de plan-do-check-act cyclus.